

VMR Leergang Geur
2023
Geurhinder en
veehouderij

Teun Verstappen

Vereniging voor Milieurecht
16 november 2023

1

Programma

- Korte schets systematiek Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)
- Wgv in relatie tot artikel 8 EVRM
- 50%-regeling in strijd met SMB-richtlijn
- Het geurbeheersplan
- Doorkijk Omgevingswet

2

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)

- Wgv exclusieve toetsingskader geurbelasting van dierenverblijven veehouderijen voor type C-inrichtingen (art. 2, eerste lid, Wgv)
- Par. 3.5.8 Abm voor type B-inrichtingen: artt. 3.115 – 3.121 Abm
- Onderscheid in dieren met of zonder vastgestelde geuremissiefactor:
  - zonder emissiefactor: minimumafstanden tussen emissiepunt en geurgevoelig object
  - met emissiefactor: geurbelasting op geurgevoelige objecten berekenen en toetsing aan geurnorm (grenswaarde)
- Berekening via standaard geuremissiefactoren met verspreidingsmodel V-Stacks-vergunning
- Voor alle dieren: minimumafstanden tussen gevel dierenverblijf en gevel geurgevoelig object

3

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)

- Geuremissiefactor: getal dat geuremissie per dier van een diercategorie weergeeft rekening houdend met huisvestingssysteem en eventuele geurreducerende technieken
- Geuremissiefactoren en geurreductiepercentages limitatief opgesomd in Bijlage 1 Rgv
- Geuremissiefactoren bemeten (mediaanwaarde): geen worst case-benadering
- Berekende geurbelasting (immissie op geurgevoelige objecten) naast geuremissie bepaald door hoogte en omvang emissiepunt, snelheid waarmee lucht wordt afgevoerd en ligging stal en emissiepunten ten opzichte van geurgevoelig objecten
- Geurbelasting uitgedrukt in volume-eenheid lucht *odour units (ouE/m³)*

4

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)

- Aanvraag omgevingsvergunning milieu met betrekking tot veehouderij *moet* ex art. 3, eerste lid, Wgv geweigerd worden, indien geurbelasting op geurgevoelig object meer bedraagt dan toepasselijke geurnorm
- Geen ruimte voor afwijken Wgv/Rgv
- Maximale geurnormen (immissienormen) in de Wgv liggen, naargelang gebied waarin geurgevoelig object is gelegen, tussen de 2 en 14 ou/m³, waarbij de gemeenteraad middels geurverordening (ex art. 6 Wgv) hogere normen kan vaststellen: tussen de 8 en 35 ou/m³
  - onderscheid concentratiegebied / niet-concentratiegebied en binnen of buiten de bebouwde kom
- Geurgevoelig object ex artikel 1 Wgv: een *gebouw* dat is *bestemd* voor en *geschikt* om te worden gebruikt voor *menselijk wonen of menselijk verblijf*. Het gebouw moet hiervoor *permanent of een daarmee vergelijkbare wijze* worden gebruikt.

5

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)

- 2 uitzonderingen op dwingend moeten weigeren omgevingsvergunning bij bestaande overbelasting geur:
  - Geen toename geurbelasting en geen toename aantal dieren van één of meer diercategorieën ex artikel 3, derde lid, Wgv (stand still bepaling)
  - Zogenaamde 50%-regeling ex artikel 3, vierde lid, Wgv:
    - de helft van met de uitbreiding gerealiseerde milieuwinst mag gebruikt worden voor bedrijfsuitbreiding (in dieraantallen)
- Aan omgevingsvergunning worden voor geur geen emissienormen of immissienormen verbonden:
  - streefnormen wel mogelijk;
  - toezicht en handhaving enkel over band goede werking huisvestingssysteem
- In milieuspoor wordt alleen voorgrondbelasting getoetst; geen cumulatie

6

Wgv en artikel 8 EVRM

- Rechtbank Den Haag 14 september 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:9119
- Staat *handelt onrechtmatig* nu Wgv in het licht van artikel 8 EVRM tekortschiet in de bescherming tegen geurhinder en geen redelijke en passende maatregelen zijn genomen
- Wgv is uit balans: er is geen fair balance tussen economische belangen van de veehouder enerzijds en de gezondheid/milieubelangen van omwonenden van veehouderijen anderzijds

7

Bespiegeling uitspraak

- Een geurnorm van 19,4 ou/m³ (voorgrond) in concentratiegebied is volgens de rechtbank de grenswaarde om te bepalen of er sprake is van een acceptabel hinderniveau
- Correspondeert met een zeer slecht woon- en leefklimaat op grond van de bijlage bij de Handreiking Wgv

8

Bespiegeling uitspraak

- Wgv niet onverbindend verklaard dan wel buiten toepassing gelaten
- Verklaring voor recht, gevolgd door schadestaatprocedure
- Uitspraak gaat niet over rechtmatigheid verleende omgevingsvergunning, maar over systematiek van de Wgv als zodanig
- Civiele rechter op stoel wetgever?

9

Bespiegeling uitspraak

- En de bestuursrechter...?
  - Rb Oost-Brabant 16 juni 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:2933
- ABRvS oordeelde eerder dat artikel 3 Wgv niet strijdig is met artikel 8 EVRM
- Gevolgen bestaande vergunningen?
- Wijzigen of intrekken van bestaande vergunning ex artt. 2.31 en 2.33 Wabo? Vereist vanwege uitvoering Nederland verbindend verdrag? Ontoelaatbaar nadelige gevolgen voor het milieu?
- Toepassing artikel 7af Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet?

10

Artikel 7af Besluit uitvoering Chw

- **6** In aanvulling op artikel 2.31, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan het bevoegd gezag de voorschriften van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van die wet wijzigen, vanwege:
  - **a.** de cumulatieve gevolgen van de emissie van geur, ammoniak of zwevende deeltjes (PM₁₀) door veehouderijen;
  - (...)
  - **c.** *onaanvaardbare geurhinder* als bedoeld in het twaalfde lid.

11

Artikel 7af Besluit uitvoering Chw

- **11** In aanvulling op artikel 2.33, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk intrekken als deze betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van die wet als sprake is van *onaanvaardbare geurhinder* als bedoeld in het twaalfde lid.

12

Artikel 7af Besluit uitvoering Chw

- **12** Bij het bepalen of sprake is van onaanvaardbare geurhinder wordt ten minste rekening gehouden met de volgende aspecten:
  - a. lokaal geurbeleid;
  - b. de individuele en cumulatieve geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige objecten;
  - c. de aard, omvang en waardering van de geur die vrijkomt;
  - d. de historie van de betreffende inrichting en het klachtenpatroon met betrekking tot geurhinder;
  - e. de bestaande en verwachte geurhinder van de betreffende inrichting; en
  - f. de kosten en baten van technische voorzieningen en gedragsregels in de inrichting.

13

Bespiegeling uitspraak

- Wetgever is aan zet
- Kamerbrief 7 juli 2023 → aankondiging uitgangspunten aanpassing geurregelgeving:
  - Aanscherping geurnormen (zowel standaard-, als grenswaarden)
    - Rekening houdend met uitspraak Rb Den Haag, grens van 19,4 ou/m³ en nieuwe analyse relatie geurbelasting en geurhinder in concentratiegebied GGD Noord-Brabant 2023
  - Voor alle situaties gaan geurnormen gelden
    - Afschaffing 50%-regeling
  - Bestaande overbelaste situaties sneller onder grenswaarden brengen
    - Verwijzing naar artikel 7af BuChw

14

Wgv: eerdere kritiek

- *Evaluatie geurverwijdering luchtwassystemen bij stallen*, 2018, WUR: verminderde werking combiluchtwassers → aanpassing geuremissiefactoren combiwassers, echter geen gevolgen voor bestaande vergunningen
- Commissie Biesheuvel, *Adviesrapport Geur bekennen, combi-luchtwassers, varkenshouderijen en geurhinder* adviseert in 2019 onder meer handhaafbare geuremissiegrenswaarden alsmede meer aandacht in toetsing voor cumulatie met andere bronnen en meer mogelijkheden in te grijpen in bestaande situaties

15

Artikel 3, vierde lid, Wgv in strijd met SMB-richtlijn vastgesteld

- Rechtbank Oost-Brabant, 16 juni 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:2931
- Artikel 3, vierde lid, Wgv (50%-regeling) plan-mer-plichtig
  - Kaderstellend plan voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor projecten die zijn opgenomen in de bijlagen I en II bij de mer-richtlijn
- Artikel 3, vierde lid, Wgv, destijds in strijd met SMB-richtlijn vastgesteld doordat geen plan-mer gemaakt is
- Thans is artikel 3, vierde lid, Wgv echter niet meer kaderstellend, omdat de 50%-regeling niet langer een *exclusief karakter* voor de (omgevings)vergunningverlening heeft
- Artikel 7af, dertien en veertiende lid van het BuChw creëren namelijk bevoegdheden om in individuele gevallen af te wijken van artikel 3 van de Wgv (het dertiende lid) of meer specifiek van de 50%-regeling in artikel 3, vierde lid, van de Wgv (het veertiende lid)

16

Artikel 3, vierde lid, Wgv in strijd met SMB-richtlijn vastgesteld

- **Artikel 7af BuChw**
- **14** In afwijking van artikel 3, vierde lid, van de Wet geurhinder en veehouderij kan het bevoegd gezag bepalen dat:
  - a. de toename van de geurbelasting ten gevolge van die wijziging minder bedraagt dan de helft van de vermindering van de geurbelasting die het gevolg zou zijn van de toegepaste geurbelastingreducerende maatregel bij het eerder vergunde veebestand; of
  - b. de totale geurbelasting na die wijziging minder bedraagt dan het gemiddelde van de in de verordening vastgelegde waarde en de geurbelasting die de inrichting voorafgaand aan het toepassen van de maatregel veroorzaakte.
  - (...)
- **16** Op welke wijze invulling wordt gegeven aan de bevoegdheid, bedoeld in het veertiende en vijftiende lid, wordt vastgelegd in beleidsregels, in een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte als bedoeld in artikel 7c of in de verordening, bedoeld in artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij.

17

Artikel 3, vierde lid, Wgv in strijd met SMB-richtlijn vastgesteld

- Artikel 3, vierde lid, van de Wgv daarom thans niet meer plan-mer-plichtig
- Milieugevolgen kunnen in kader van vergunningverlening worden beoordeeld
- Artikel 3, vierde lid, Wgv daarmee niet overbindend, maar in concreet geval buiten toepassing gelaten
- Consequenties praktijk?
- Ontbreken beleid? Toepassing artikel 7af BuChw tijdelijk en enkel in Brabant, Limburg en Gelderland
- Niet meer kaderstellend door ontbreken exclusiviteit?

18

Het geurbeheersplan

- Doel geurbeheersplan: geurproblemen voorzien en adequaat reageren op problemen. Het verplicht de veehouder om kritisch te kijken naar de impact van geuremissie uit zijn bedrijf en om daar waar mogelijk maatregelen te nemen.
- Inhoud geurbeheersplan volgens BBT 12:
  - een protocol met passende acties en tijdschema's
  - een protocol voor de monitoring van geur
  - een protocol voor de reactie op geconstateerde geurhinder
  - een programma om de bron(nen) op te sporen, de geuremissies te monitoren (zie BBT 26), de bijdragen van de bronnen te karakteriseren en maatregelen voor de eliminatie en/of vermindering van geuremissies te nemen
  - een herziening (evaluatie) van de historische geurincidenten en corrigerende maatregelen en de verspreiding van kennis over geurincidenten

19

Het geurbeheersplan

- Artikel 2, tweede lid, Wgv → uitzondering exclusieve werking Wgv vanwege voldoen aan BBT
- ABRvS 10 februari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:277
- BBT 12 alleen toe te passen in gevallen waar geurhinder bij gevoelige receptoren wordt verwacht of is onderbouwd:
  - Er is sprake van een overbelaste situatie. Is hiervan sprake in het geval toepassing wordt gegeven aan de 50%-regeling? Zie Rb Oost-Brabant 15 februari 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:570
  - Ondanks voldoen aan geurnormen is niettemin aannemelijk gemaakt dat sprake is van geurhinder bij gevoelige receptoren (bijvoorbeeld vanwege niet behalen geurverwijderingsrendement luchtwasser)

20

Het geurbeheersplan

- Borging verplichting opstellen geurbeheersplan in omgevingsvergunning
- Het opstellen van een protocol is uiteraard niet voldoende. De veehouder moet de maatregelen uit het protocol uitvoeren en het protocol evalueren en actualiseren (living document)
- Monitoring conform BBT 26. Verwijzing naar geuremissiefactoren?
- Vervolgens borgen maatregelen en acties middels wijziging voorschriften omgevingsvergunning

21

Doorkijk Omgevingswet

- Instructieregels geur (immissie) in par. 5.1.4.6 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- Algemene bepalingen geur voor alle typen bedrijven par. 5.1.4.6.1 van het Bkl
- Specifieke bepalingen houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijf par. 5.1.4.6.3 van het Bkl

22

Doorkijk Omgevingswet: algemene regels

- Van 'geurgevoelig object' naar 'geurgevoelig gebouw'
  - *Een geurgevoelig gebouw is in ieder geval een gebouw of een gedeelte van een gebouw met een woonfunctie, een onderwijsfunctie, een gezondheidszorgfunctie met bedgebied of een bijeenkomstfunctie voor kinderopvang met bedgebied, alsmede nevengebruikfuncties van deze functies (art. 5.91, eerste lid, Bkl).*
- Alleen legaal gebruik beschermd
- Gemeenteraad kan in omgevingsplan andere geurgevoelige gebouwen aanwijzen, mits hoofdzakelijk sprake is van het verblijf van mensen (art. 5.91, vierde lid, Bkl).

23

Doorkijk Omgevingswet: algemene regels

- Artikel 5.92 Bkl (geur door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid) → Centrale norm
(..)
- *2. Een omgevingsplan voorziet erin dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen **aanvaardbaar** is*
- Codificatie bestaande jurisprudentie aanvaardbaar woon- en leefklimaat: beleidsvrijheid
- Invulling norm (aanvaardbaarheid) voor houden landbouwhuisdieren in dierenverblijven

24

Doorkijk Omgevingswet: algemene regels

- Artikel 5.92 Bkl (geur door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid) → Centrale norm
- *1. In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met de geur door **activiteiten** op geurgevoelige gebouwen.*
- Cumulatie: zowel omgevingsplan als omgevingsvergunning MBA toetsen aan cumulatieve geurhinder
- Kan gaan om cumulatie verschillende geurtypen

25

Doorkijk Omgevingswet: algemene regels

- Onderscheid binnen en buiten de bebouwde kom vervalt
- Artikel 5.97 Bkl introduceert verplicht in omgevingsplan te borgen *bebouwingscontour geur* voor zover het omgevingsplan regels bevat voor het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf
- Binnen bebouwingscontour hoger beschermingsniveau
- Een omgevingsplan moet een bebouwingscontour geur aanwijzen rond stedelijk gebied; beleidsvrijheid.

26

Het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf

- In Bkl komen huidige materiele normen terug; beleidsneutraal?
- Het Bkl bevat standaardwaarden en grenswaarden die overeenkomen met de normen voor de voorgrondbelasting en de bandbreedtes waarbinnen afgeweken mag worden van Wgv (art. 5.109 Bkl)
- Vaste afstanden systematiek en normstelling hetzelfde (art. 5.112 Bkl)
- Mogelijkheden flexibiliteit en gebiedsgericht werken die geurverordening biedt, blijven behouden

27

Het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf

- Bkl gaat stap verder dan Wgv:
- Als zwaarwegende economische belangen of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen, kan de gemeenteraad bij de toedeling van functies aan locaties in het omgevingsplan andere immissiewaarden of afstanden vaststellen, waarbij de grenswaarden of minimumafstanden worden overschreden (art. 5.117 Bkl)
- In afweging kijken naar de legitimiteit van het voorgenomen besluit, de doelmatigheid en doeltreffendheid daarvan, de evenredigheid en proportionaliteit, de noodzakelijkheid en naar de aanwezigheid van voldoende maatschappelijk draagvlak

28

Het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf

- Eerbiedigende werking bestaande rechten: zie bijvoorbeeld artt. 5.106a en 5.109a Bkl

29

Vragen?

30